

[Ib Christensen]

specielt, som det er over for de socialistiske eller borgerlige partiers grundlag, men også fordi denne opstilling af partierne på række og geled fra venstre til højre bliver mere og mere forældet i en tid og et samfund, der er kompliceret, og hvor modsætningsforhold og interesseforskelle går på kryds og tværs. Det er ikke bare et samfund, hvor der kan være og er interesse modsætninger mellem lønmodtagere og arbejdsgivere, det er også et samfund, hvor der er en voksende modsætning, konflikt mellem den private sektor og den offentlige sektor, det vil sige mellem dem, der må friste tilværelsen i det private erhvervsliv som selvstændige og som lønmodtagere, og så dem, der er i salveten i den offentlige sektor.

Det er et samfund, hvor der er konflikter og dybe interesse modsætninger mellem på den ene side ejerne af realværdierne, først og fremmest jord og fast ejendom, og på den anden side de i den forstand besiddelsesløse eller dem, der kun har et beskedent stykke jord eller parcelhus, men har deres hovedinteresse som indkomsterhververe gennem aktiv erhvervsmæssig indsats. Det sidste modsætningsforhold er jo ikke mindst gjort klart af det økonomiske råds formandskab i deres rapport i sommer.

Derfor kunne denne debat, vi har i dag om de ideologiske holdninger, der ligger bag partierne, måske være et lille bidrag til at skabe lidt større forståelse for, at den meget firkantede opstilling og opdeling af partierne på række og geled bliver mere og mere forældet.

Vi mener at repræsentere den tredje mulighed over for de borgerlige partier i alle deres afskygninger på den ene side og de socialistiske partier i alle deres nuancer på den anden side ved en politik, som bygger på social retfærdighed uden socialisme og bureaukrati og formynderi, som bygger på personlig frihed og ligeret uden anarki, og som hævder den økonomiske liberalisme uden monopoler og udbytning.

Waldorff (VS):

Der er flere ordførere, der har kritiseret hr. Steen Folke for ikke at være fremkommet med noget om VS' alternativ til dette samfund. Men det blev faktisk præciseret, at vi har en vis arbejdsdeling på dette punkt, så

det er det, jeg skal forsøge at sige noget om nu.

En af de mangler, som venstrefløjen lider under – det kom måske særlig tydeligt frem i DKPs indlæg i dag – er, at vi ikke rigtig har været i stand til at anskueliggøre og beskrive det alternativ, som vi ser, til det samfund, vi lever i i dag.

Hos de fleste, som kun kender venstrefløjens diskussioner igennem den fremstilling, som massemedierne giver, hersker der naturligt nok meget vage forestillinger om, hvad de partier, der bekender sig til en eller anden form for socialisme, faktisk vil, og hvad det er, der skiller dem. Det bliver heller ikke lettere af, at partierne, når de skal sige noget om de mål, de har, meget ofte indskrænker sig til nogle vage begreber, som ikke rigtig fortæller noget, som det, f. eks. er tilfældet, når socialdemokratiet bekender sig til en demokratisk socialisme eller DKP ønsker socialisme på et demokratisk grundlag. Så kan man jo ikke forvente, det skal stå krystalklart for folk, hvad det egentlig er, der er forskelligt ved de to mål.

De centrale diskussioner for os som revolutionære socialister er de diskussioner, som alle dage har delt arbejderbevægelsen politisk. Det drejer sig om statens rolle. Er den borgerlige stat et redskab, som arbejderbevægelsen kan bruge for at få opfyldt sine mål? Det mener socialdemokratiet. Vi mener det ikke. Hvad forestiller vi os med en socialistisk stat? Det drejer sig også om opbygningen af det socialistiske demokrati. Når vi afviser det borgerligt-parlamentariske system, hvad forestiller vi os så i stedet for det system? Og det drejer sig endelig om, hvad der er selve indholdet i den sociale revolution. Hvordan kan samfundet og tilværelsen organiseres anderledes, for det drejer sig klart nok ikke om at udskifte dagens udbyttere med morgendagens bureaukrater? Det er omkring de diskussioner, skillelinjerne går.

Målet med den sociale omvæltning er for arbejderne at befri sig for lønarbejde i enhver form. Dette at arbejderne er tvunget til at sælge deres arbejdskraft, og at kapitalejerne tilsvarende profiterer af arbejdskraften, er selve kilden til al undertrykkelse. Det er kilden til den fysiske og den psykiske ufrihed, som kendetegner lønarbejderens tilværelse i det kapitalistiske samfund. Arbejdssituationen er en undertrykkelsessituation med me-